

PŘEDSEDA ČESKÉ ONKOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI PROF. MUDr. JIŘÍ VORLÍČEK, CSc. JUBILUJÍCÍ

V říjnu 2004 se dožil šedesátky profesor Vorlíček. Jeho věk lze zveřejnit bez rozpaků. Jednak jde o věk poměrně mladý na prahu zralosti, jednak se na něm prožitých šedesát let nepodepsalo tělesně ani psychicky. Profesor Vorlíček prošel čtyřicítkou, padesátkou, šedesátkou a směřuje k sedmdesátce stál týž, neopotřebován, sám stále nevybit, avšak své okolí nabíjející. Profesor Vorlíček patří k druhu vysokoenergetických jedinců. Má to nějakou souvislost s dobře udělanými mitochondriemi. Vstává dříve než většina ostatních, na klinice je tudíž denně dávno před šestou, nenasycen pětidenním pracovním týdnem ctí subotníky a v práci je tudíž také o sobotách. Rozhovory s ním je bezpečnější absolvovat v časném dopoledni. Později komparativní nevýhoda vůči němu narůstá. Zatímco průměrný jedinec pod tlakem procesu v odpolední již umdlévá, profesor Vorlíček drží kontinuu. Možná večer ještě více ožívá, což neposoudím, protože patřím k umdlévajícím.

Professor Vorlíček je mužem nekonvenčním v tom, že pro jistotu říká, co si myslí hned na počátku, aby na myšlení v diskusi vůbec došla řeč. Jen nekonvenční také v tom, že nepřiduší své okolí vlastní velikostí a nutí je proliferovat, avšak i v tom, že tvrdě pragmaticky sleduje křehké romantické cíle. O nekonvenčních jedincích nelze psát konvenčně. Profesor Vorlíček je osobností mnohorozměrnou. Kromě obvyklých tří dimenzí, z nichž žádná nedeformuje ideál muže sympátáka, jak je vnímán také radostně s ním spolupracujícími sestřičkami a lékařkami, zasahuje i leckam, kam my neforemně trojrozměrní už nesaháme. Ať již je to svět moderního umění, sečtělост, znalost světa geografická i zkušenostní, orientace v politice vezdejší, svět globálních akademických vizí i svět pocitů osamělého lékaře v noční službě.

Pravý muž má jednou za život navštívit Jeruzalém nebo Mekku, jednou týdně zajet po dálnici do Prahy, vylézt na pořádný kopec, postavit dům, zasadit strom, stran zplození syna je to s ohledem na bilanci X a Y padesát na padesát, a také aspoň jednou absolvovat předem dohodnutý rozhovor v pracovně profesora Vorlíčka ve čtrnáctém poschodí bohunické nemocnice. Čtrnáct je dvakrát sedm a alespoň numerologové magicou hodnotu onoho čísla i součiny zajisté vnímají. Rozhovor s profesorem Vorlíčkem má pevné schéma. Nejlépe je připravit se již seřízením hodinek. Přijít na dohodnutou schůzku o minutu později znamená být předmětem pichlavé poznámky o neschopnosti organizovat si čas, tři minuty odpovídají startu v lehkootletické soutěži s právě amputovanou nohou, pro pětiminutové zpoždění zažije opozdilec pocit vyhnance z galaxie navěky a mimo časoprostor. Rozhovor má dvě pravidelné části: krátce o něčem a krátce jen tak. Část o něčem postačí formulovat stručně. Po třetí větě vysokoenergetický profesor Vorlíček domýšlí již sám cíle, souvislosti, rizika a benefity autoprocесingem a rychle spěje k realizačnímu výstupu. Zde vzniká malý prostor pro uskrnutí kafe, načež se vzápětí ujasňuje, co se tedy vbrzku stane a zapíše se to do vyplněného bloku i s termínem, kdy se to stane. Po této krátké části, jímž byl nastíněný problém zvládnut, následuje krátká druhá, laskavá část rozhovoru jen tak, v níž si má průměrný jedinec možnost postesknout, pochlubit se, zasnít se či navhlčit se pláčem a přitom je laskavým profesorem Vorlíčkem ubíjen i nabíjen zároveň. Dotyčný je profesorem ujištěn, že věci a okolnosti jsou a budou mnohem horší než si on sám v nejčernějších myšlenkách kdy připustil, avšak že má vzácnou příležitost se s tím sám poprat či vyrovnat, nebude-li ovšem blb-

cem, což laskavý profesor nikdy nevyfkně, spíše to jen tak visí ve vzduchu. V tom je ona laskavost druhé části, po níž dotyčný odchází slavnostně naladěný i rozerván v přesvědčení, že může vše a vše závisí jen na něm. Tak tomu sice bylo i před rozhovorem, ale průměrný jedinec to rozpozná pouze po ubití a nabití Vorlíčkem. Nutno dodat, že navzdory fyzikálním poučkám se profesor Vorlíček nabíjením jiných nespotřebovává. Zda se dobíjí někdy on sám není dosud vědě známo. Možná tak činí o samotě vhladem do nějakého moderního výtvarného díla. To by bylo také pozoruhodné a inspirující zkoumat jak pro fyziku tak i pro obchodování s uměním a energiemi.

Výše uvedený příklad ukazuje, proč profesor Vorlíček vždy stíhá, ač ostatní nestíhají a proč má kolem sebe i za sebou dostatek žáků a příznivců, ač mnozí nemají. Profesor Vorlíček se životem prokomunikovává, vědom si ceny času komunikace jedné, aby nezdržovala komunikaci další. Tudíž se nelze s profesorem Vorlíčkem ani rozhádat ani být v neřešeném konfliktu, protože by se tím pouze bránilo další efektivní komunikaci. Platí zde Vorlíčkův zákon, později přisvojený Murphym, že tam, kde se nedaří komunikovat je třeba to zvládnout komunikací. A s dovětkem, že není-li komunikace stručná a jasná, nejednalo se o komunikaci a je třeba tento stav nahradit například komunikací. Zisky operátorů mobilních telefonů plynou patrně z velké části právě z komunikačních aktivit mobilně vždy dostupného profesora Vorlíčka. Být profesor Vorlíček ministrem dopravy a spojů, tak už máme vybudovány komunikace i do všech zapadlých osad a nataženy dálnice až do Kvala Lumpur, ba dokonce i do Ostravy.

Vybaven schopností totální komunikace věnuje se profesor Vorlíček vybavování kdečeho. Uvedu příklady jen z toho, co si vybavím. V bohunických plánech zprvu porostlých jen lebedou zbudoval již před mnoha lety v tehdy nehostinné novostavbě *de novo* špičkovou hematooonkologickou kliniku. Věda, že pokrok v hematooonkologii rozhoduje věda, vybavil ji laboratorii molekulární onkologie se širokým záběrem i podporou výzkumu bioterapie a buněčných technologií. Věda, že věda si žádá vědoucích, dokopal svými již popsány laskavě ubíjejícími a nabíjejícími rozhovory k habilitacím a profesorům již přes desítku svých blízkých i vzdálenějších spolupracovníků. Tudíž jeho pracoviště není v personální tísní, nýbrž naopak personálně vybavuje i pracoviště jiná. Pravděpodobně by profesor Vorlíček dokomunikoval k habilitacím i mývaly, kdyby nebylo lze jinak. Jak ho znám, řešil by to však tím, že by se obklopoval mývaly schopnějšími, kteří zvidavě slídí krajem a méně času prospí v dutinách práchnivějících stromů. O jakého mývala se jedná pozná profesor Vorlíček opět v již popsaném rozhovoru u profesora Vorlíčka. Proto je rozhovor klíčovým nástrojem komunikace jak pro profesora Vorlíčka, tak ostatně i pro mývaly, za něž budiž obrazně pokládáni všichni dosud spící s potenciálem ke slídění, průzkumu okolí i úspěšnému lovu.

Vybaven zkušeností, profesor Vorlíček dobře ví, že trvale a vždy pouze vítězit nelze. Tím spíše ne v medicíně. A tím spíše ne v onkologii. Proto zprvu ideově, poté již dvakrát vyda-

nou učebnicí a organizačními opatřeními začal vybavovat dříve málo vybavenou paliativní medicínu. Vorlíčkova afinita k paliativní medicíně nesporně hodně souvisela právě s jeho schopností komunikace, kterou se snaží vnuknout i ostatním. Paliativní medicína totiž právě komunikaci potřebuje jako jeden z neúčinnějších léků. Ze dvou odvětvých možných cest komunikace pravdou nebo mlčením, profesor Vorlíček zvolil tu první a na ní se s jistotou pohybuje, aniž by nemocného pravdou zraňoval. Obvykle nemocnému vykomunikuje nejen důstojnost a partnerství spolurozhodujícího, ale také naději. Dále si vybavuji jak se profesor Vorlíček s nasazením vrhal do svého šestiletého děkanování, jímž se úspěšně prokomunikoval až k vybavování brněnské lékařské fakulty rekonstrukcími a novými výstavbami, až už šlo o generální opravu historické budovy fakulty na Komenského náměstí na počátku nebo výstavbu supermoderního Anatomického ústavu a rekonstrukci šestipatrové budovy pro teoretické obory v bohumickém areálu v další etapě. Ani po opuštění postu děkana nepřijde profesor Vorlíčkovi dehonestujícím pracovat dále ve funkci proděkana pro děkana nového v zájmu prokomunikování se až k realizaci celého nového areálu kampusu lékařské a přírodovědecké fakulty. Profesor Vorlíčkovi, i jako proděkanovi, lze také pro toto vše jeho děkanem poděkovat. Právě na stránkách Klinické onkologie je však nutno uvést, čím profesor Vorlíček vybavuje Českou onkologickou společnost jako její předseda. Především poznáváním, sebepoznáváním a rozpoznáváním. Vorlíčkův výbor společnosti opustil teplo zabydlené tvrze, vyjíždí za svými jednáními napříč domovinou, aby poznal místa, kde se českomoravskoslezská onkologie odvíjí. Medikamentozní a podpůrná léčba jsou sice blízké srdci profesora Vorlíčka jako internisty, ale nebrání mu rozpoznat roli radioterapeutů, chirurgů i diagnostiků z různých oborů pro formování skutečné klinické onkologie jako propojeného komplexu disciplín, kooperujícího na řešení jednoho medicínského problému zhoubného nádorového onemocnění. Kooperujícího nejen na stránkách onkologických učebnic, ale především v osobních vazbách a otevřených vztazích. Poznání potřeb jednoho konce onkologie, tedy pokročilých nádorových onemocnění a paliativní onkologie, doplňuje profesor

Vorlíček také rozpoznáním potřeb konce druhého, možná pořádkem spíše prvního, tedy podporou programů primární i sekundární onkologické prevence. Jeho přičiněním se stává klinická onkologie otevřenou, bez indoktrinací, avšak směřující k pragmatickému porovnávání práce podle výsledků a s romantickou vírou, že jednou převáží to lepší, účinnější, efektivnější, lépe strukturované, připravenější a moudřejší. Věřím, že vykazování a srovnávání výsledků onkologické péče je cestou ke zlepšování, rovným příležitostí i k férovosti, řekněme stručně k ekvité. V této jeho víře ho následují a budou následovat mnozí, neboť úkolem vůdčích osobností je především formulovat vizi, podporovat a nechat zrát. A tvářit se svěže, což profesor Vorlíček dokáže v pět ráno, jsa již nezřídkna na dálnici D1, i pozdě navečer, rovněž nezřídkna na dálnici D1.

Vize musejí mít vlastní vysokoenergetický pohon, aby přeletěly havárie, kouře i pšouky lokálních pútek, stěly se krátkým doletem, hranice regionů a dokonce i hranice Palackého náměstí. Využijme toho, že letíme na Vorlíčkův vysokoenergetický pohon, který dosahovanou rychlostí v žádném případě nepřipomíná šedesátku.

A snad ještě pár upřesňujících slov pro ty čtenáře časopisu Klinická onkologie, kteří pocházejí z jiných světů nebo právě přilétli z Marsu a profesora Vorlíčka snad neznají.

V uvedeném textu jde o prof. MUDr. Jiřího Vorlíčka, CSc, předsedu České onkologické společnosti, přednostu Interní hematoonkologické kliniky v Brně, emeritního děkana a nyní proděkana Lékařské fakulty Masarykovy univerzity, člena Vědecké rady MZD ČR, člena několika odborných společností a redakčních rad, autora a spoluautora onkologických učebnic, examinátora zkušebních komisí, nositele všemožných ocenění a vyznamenání, přítele umění a profesionality, a což je u zasloužilých profesorů velmi pozoruhodné, také stále praktikujícího doktora medicíny, kterého stále ještě najdete s jeho nemocnými na ambulanci i na oddělení

Ad multos annos pane profesore, pane předsedo, spectabilis pane emeritní děkane, vážený příteli Jirko.

*Prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc.,
a všichni, kdo s tímto žertovně vážným povídáním
o Tobě souhlasí*